

MAKSU- JA TOLLIAMET

Intensiivse gaasitarbimisega ettevõtja aktsiisisoodustus

(01.06.2021)

Tähelepanu! Infomaterjal ei asenda õigusaktides sätestatud ning selles antakse vaid lühiülevaade maagaasi aktsiisisoodustusest intensiivse gaasitarbimisega ettevõtjale. Soovitame lisaks infomaterjalile tutvuda ka valdkonda reguleerivate aktsiisialaste õigusaktidega.

Sisukord

1. Üldist.....	3
2. Gaasitarbimise intensiivsus.....	3
3. Intensiivse gaasitarbimisega ettevõtte	6
4. Energia aktsiisivabastuse luba	7
4.1. Aktsiisivabastuse loa taotlemine	7
4.2. Tagatis	9
4.3. Aktsiisivabastuse loa omaniku peamised kohustused	10
4.4. Aktsiisivabastuse loa kehtivuse peatamine ja kehtetuks tunnistamine.....	11
5. Riigiabi ja sellega seonduvad kohustused	12
6. Aktsiisimaksukohustus.....	13

1. Üldist

Aktsiisisoodustuse korraldus intensiivse gaasitarbimisega ettevõtjale on kehtestatud [alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadusega](#) (edaspidi: ATKEAS). Suure maagaasi tarbimise osakaaluga ettevõtjal (edaspidi: intensiivse gaasitarbimisega ettevõtjal) on õigus tarbida kütteainena tarbitavat maagaasi maksustatuna tavapärasest soodsama aktsiisimääraga. Aktsiisisoodustus ei laiene:

- ettevõtjatele, kes tegelevad elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamisega,
- mootorimaagaasi ja veeldatud mootorimaagaasi tarbimisele.

Soodusaktsiisimääraga maksustatava maagaasi soetamiseks ja tarbimiseks tuleb ettevõtjal taotleda Maksu- ja Tolliametilt energia aktsiisivabastuse luba. Aktsiisisoodustuse saamise üheks tingimuseks on ettevõtjal gaasitarbimise intensiivsuse taseme püsimine nõutaval tasemel. Juhul, kui ettevõtjal jääb nõutav gaasitarbimise intensiivsuse tase saavutamata, tuleb tasuda varasemalt soodusaktsiisimääraga maksustatult tarbitud maagaasilt täiendavat aktsiisi (aktsiisivahe).

Maagaasi ja mootorimaagaasi aktsiisiga maksustamise üldist korraldust tutvustatakse eraldi infomaterjalis.

Vaata lisaks:

- [Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadus](#) (ATKEAS)
- Kütuse- ja elektriaktsiisialased infomaterjalid Maksu- ja Tolliameti [veebilehel](#)

2. Gaasitarbimise intensiivsus

Üheks olulisemaks soodusaktsiisimääraga maksustatava maagaasi tarbimise õigust andvaks aluseks on ettevõtja gaasitarbimise intensiivsus, mis näitab maagaasi kogumaksumuse osakaalu protsentides loodud lisandväärtusest. Aktsiisisoodustuse saamiseks peab ettevõtja gaasitarbimise intensiivsus olema keskmiselt vähemalt 13%, seejuures ei ole seatud nõudeid maagaasi tarbimise mahule.

Gaasitarbimise intensiivsuse arvutab ettevõtja ise, kuid arvutused ja nende alusandmed kontrollib sõltumatu vandeaudiitor. Sõltumatu vandeaudiitori aruande võib anda ka ettevõtjat tavapäraselt auditeeriv sõltumatu vandeaudiitor.

Nii maagaasi kogumaksumus kui ka loodud lisandväärtus tuleb arvutada vastavalt ATKEAS-s sätestatud korrale. Gaasitarbimise intensiivsus arvutatakse ettevõtja *ainult Eestis* asuvate ettevõtete tarbimisandmete ja ärikasumi põhjal *tervikuna*.

Gaasitarbimise intensiivsus arvutatakse kas aktsiisivabastuse loa taotlemisele vahetult eelnenud ühe kuni nelja järjestikuse majandusaasta või järgmise 12 kuu prognoositavate andmete alusel, perioodi valib aktsiisivabastuse loa taotlemisel ettevõtte ise. Gaasitarbimise intensiivsuse aluseks olevad maagaasi kogumaksumus ja lisandväärtus tuleb mõlemad arvutada sama perioodi andmete alusel (nt kas eelneva majandusaasta või järgmise 12 kuu prognoosi), kahte erinevat perioodi üheaegselt kasutada ei ole lubatud.

Andmete prognoosimisel soovitame olla realistlikud, kuna nõutava gaasitarbimise intensiivsuse saavutamata jäämisel tuleb tasuda soodusaktsiisimääraga maksustatult tarbitud maagaasilt täiendavat aktsiisi.

Tabel 1. Gaasitarbimise intensiivsuse arvutamine eelnenud kuni nelja järjestikuse majandusaasta andmete alusel:

I. Maagaasi kogumaksumus	
Võrgust edastatud maagaas	Tarbitud maagaasi ja võrguteenuse maksumusele liidetakse maagaasi aktsiis (tavamäär) ja käibemaks (v.a mahaarvamisele kuuluv käibemaks).
Võrguväliselt tarbitud maagaas	Tarbitud maagaasi maksumusele liidetakse maagaasi aktsiis (tavamäär) ja käibemaks (v.a mahaarvamisele kuuluv käibemaks).
II. Lisandväärtus	
	Ettevõtja Eestis asuvate ettevõtete ärikasum (raamatupidamise seaduse lisas 2 esitatud kasumiaruande 1 või 2 kohaselt), mida suurendatakse tööjõukulude, põhivara müügist saadud kahjumi ja põhivara väärtuse langusest tekkinud kulu võrra ning vähendada põhivara müügist saadud kasumi võrra.
III. Märkused	
<ol style="list-style-type: none"> Aluseks võetakse eelnenud kuni neljal järjestikusel majandusaastal kehtinud ja tasutud maksude ja tasude määrad. Maagaasi kogumaksumus arvestatakse üksnes mõõdetud ja dokumenteeritud maagaasi kogusele, mille kohta peetakse arvestust. 	

Tabel 2.

Gaasitarbimise intensiivsuse arvutamine järgneva 12 kuu prognoositavate andmete alusel:

I. Maagaasi kogumaksumus	
Võrgust edastatav maagaas	<p>Prognoositult tarbitava maagaasi kogus (tuhandetes kuupmeetrites) korrutatakse taotlemisele eelneva aasta kohta Statistikaameti veebilehel avaldatud maagaasi aritmeetiliselt keskmise hinnaga äritarbijale vastavalt maagaasi tarbimisvahemikule.</p> <p>Hind peab sisaldama sama perioodi võrguteenuse maksumust koos maagaasi aktsiisiga (tavamäär) ja käibemaksuga (v.a mahaarvamisele kuuluv käibemaks).</p>
Võrguväliselt tarbitav maagaas	<p>Prognoositult tarbitava maagaasi kogus (tuhandetes kuupmeetrites) korrutatakse taotlemisele eelneva aasta kohta Statistikaameti veebilehel avaldatud maagaasi aritmeetiliselt keskmise hinnaga äritarbijale vastavalt maagaasi tarbimisvahemikule.</p> <p>Hind peab sisaldama sama perioodi maksumust koos maagaasi aktsiisiga (tavamäär) ja käibemaksuga (v.a mahaarvamisele kuuluv käibemaks).</p>
II. Lisandväärtus	
	<p>Ettevõtja Eestis asuvate ettevõtete prognoositav ärikasum (raamatupidamise seaduse lisas 2 esitatud kasumiaruande 1 või 2 kohaselt), mida suurendatakse prognoositava tööjõukulude, põhivara müügist saadud kahjumi ja põhivara väärtuse langusest tekkinud kulu võrra ning vähendatakse prognoositava põhivara müügist saadud kasumi võrra.</p>

Vaata lisaks:

- Statistikaameti [veebileht](#) (Majandus > Energeetika > Energia tõhususe näitajad > [KE31: MAAGAASI LÕPPTARBIMISE HIND ÄRITARBIJALE TARBIMISKOGUSE JÄRGI](#))
- Gaasitarbimise intensiivsus (ATKEAS § 20³ lg 1)
- Maagaasi kogumaksumuse arvutamise kord (ATKEAS § 69² lõiked 2⁵–2⁶ ja § 69³ lg 1⁴)
- Lisandväärtuse arvutamise kord (ATKEAS § 20³ lg 2 ja § 69³ lg 1⁴)

3. Intensiivse gaasitarbimisega ettevõte

Soodusaktsiisimääraga maksustatavat maagaasi on õigus tarbida ainult ettevõtjal, kes täidab gaasitarbimise intensiivsuse tingimused ja kellel on kehtiv energia aktsiisivabastuse luba. Aktsiisisoodustus ei laiene mootorimaagaasile ja veeldatud mootorimaagaasile.

Ettevõtja loetakse intensiivse gaasitarbimisega ettevõtjaks järgmiste tingimuste täitmisel:

- põhitegevusala või kõrvaltegevusala ei kuulu NACE jao D alajaotisse 35 „Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine“ (kõrvaltegevusalaks ei peeta elektri- ja soojusenergia tootmist, mida kasutatakse ainult ettevõtja põhitegevusalal toodetavate toodete tootmiseks – näiteks köögiviljade kasvatamiseks vajaliku soojusenergia tootmine köögiviljade kasvataja enda poolt);
- gaasitarbimise intensiivsus on keskmiselt vähemalt 13% (kas aktsiisivabastuse loa taotlemisele vahetult eelnenud ühel kuni neljal järjestikusel majandusaastal või prognoositud järgmisel 12 kalendrikuul);
- energiajuhtimissüsteem vastab standardile EVS-EN ISO 50001 ning see hõlmab kogu ettevõtja Eestis asuvate ettevõtete maagaasi tarbimise;
- ettevõtja ei ole raskustes Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 art 2 lg 18 tähenduses;
- raamatupidamise sise-eeskiri vastab raamatupidamise seaduses sätestatud nõuetele.

Teatud spetsiifilisel otstarbel kasutatav maagaas vabastatakse täielikult aktsiisist. Seetõttu on teatud intensiivse gaasitarbimisega ettevõtjate puhul üheaegselt võimalik maagaasi tarbimine nii aktsiisivabalt (seda ainult aktsiisist vabastatud kasutusala ulatuses) kui ka soodusmääraga maksustatult (ülejäanud tarbimine).

Aktsiisivabastused on loetletud ATKEAS §-s 27 ning neid on tutvustatud infomaterjalides „Maagaas ja mootorimaagaas“ ning „Kütuse- ja elektriaktsiis“. Mõlema soodustuse saamiseks tuleb taotleda eraldi aktsiisivabastuse load.

Vaata lisaks:

- Määrus [nr 1893/2006](#) (NACE Revision 2 tegevusalade klassifikaator)
- Euroopa Komisjoni [määrus \(EL\) nr 651/2014](#)
- [Raamatupidamise seadus](#)
- Intensiivse gaasitarbimisega ettevõtte definitsioon (ATKEAS § 20³ lg 3)

4. Energia aktsiisivabastuse luba

Energia aktsiisivabastuse luba annab intensiivse gaasitarbimisega ettevõtjale õiguse soetada ja tarbida soodusaktsiisimääraga maksustatavat maagaasi, lubasid väljastab Maksu- ja Tolliamet. Luba on vajalik nii võrguettevõtjalt kui ka võrguväliselt soetatava maagaasi tarbimiseks.

Aktiisivabastuse loa alusel võib intensiivse gaasitarbimisega ettevõtja tarbida soodusaktsiisimääraga maksustatavat maagaasi oma kõikides tarbimiskohtades. Soodusaktsiisimääraga maksustatavat maagaasi võib tarbida intensiivse gaasitarbimisega ettevõtte ainuisikuliselt, maagaasi edastamine teistele isikutele on keelatud (nt kui tootmisettevõtte varustab maagaasiga teisi samal territooriumil asuvaid ettevõtteid või läheduses asuvaid hooneid).

Aktiisivabastuse luba on ilma koguseliste piiranguteta maagaasi tarbimisele ning luba kehtib tähtajatult eeldusel, et ettevõtja on intensiivse gaasitarbimisega ning täidab ATKEAS-s sätestatud nõudeid ja kohustusi.

Soodusaktsiisimääraga maksustatud maagaasi eesmärgipärast kasutamist kontrollib Maksu- ja Tolliamet.

Vaata lisaks:

- Aktsiisivabastuse loa taotlemine ja väljastamine (ATKEAS §-d 69²–69⁴)

4.1. Aktsiisivabastuse loa taotlemine

Aktiisivabastuse loa taotlemiseks esitatakse järgnevad dokumendid:

1. taotlus, milles on märgitud:
 - 1.1. loa taotleja nimi ja registrikood;
 - 1.2. asukohta ja tegevuskoha (-kohtade) aadress (-id);
 - 1.3. põhitegevusala ja kõrvaltegevusalade NACE kood ja nimetus;
 - 1.4. gaasitarbimise intensiivsuse arvutamise periood loa taotlemisel (kas taotlemisele vahetult eelnevad üks kuni neli järjestikust majandusaastat või järgmise 12 kuu prognoos);
 - 1.5. kontaktisiku nimi ja tema kontaktandmed (telefon ja e-posti aadress).
2. energiajuhtimissüsteemi Eesti standardile EVS-EN ISO 50001 vastavust tõendavad dokumendid (standardile peab vastama ettevõtja kogu Eestis asuvate ettevõtete maagaasitarbimine, mitte selle osa ning samuti peab sertifikaat olema väljastatud just energiajuhtimissüsteemi standardile vastavusest)

3. loa taotlemisel **eelneva ühe kuni nelja järjestikuse majandusaasta** andmete alusel sõltumatu vandeaudiitori *põhjendatud kindlustunnet* väljendav aruanne (standardi ISAE 3000 alusel), milles esitatakse järelalus:
 - 3.1. gaasitarbimise intensiivsuse arvutamiseks kasutatavate alusandmete kohta;
 - 3.2. ettevõtja arvutatud gaasitarbimise intensiivsuse kohta vastavalt ATKEAS-s sätestatule;
 - 3.3. kas ettevõtja vastab / ei vasta raskustes ettevõtja definitsioonile Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 lõike 18 tähenduses.

4. loa taotlemisel **järgmise 12 kalendrikuu** prognoosandmete alusel
 - 4.1. sõltumatu vandeaudiitori *piiratud kindlustunnet* väljendav aruanne (standardi ISAE 3000 alusel), milles esitatakse järelalus ettevõtja arvutatud gaasitarbimise intensiivsuse kohta vastavalt ATKEAS-s sätestatule;
 - 4.2. sõltumatu vandeaudiitori *põhjendatud kindlustunnet* väljendav aruanne (standardi ISAE 3000 alusel) ettevõtja vastavusest / mittevastavusest raskustes ettevõtja definitsioonile Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 lõike 18 tähenduses

5. kinnitus, et ei ole täitmata korraldust riigiabi tagasimaksmiseks (juhul, kui Euroopa Komisjoni varasema otsusega on riigiabi tunnistatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks ning ettevõtjale on selline korraldus esitatud)

6. maagaasi mõõtmise korraldust kirjeldav dokument, milles kirjeldatakse tarbitava maagaasi mõõtmise kohad (liitumispunktis ja/või ettevõtte siseselt), millistele nõuetele vastavad kasutatavad mõõteseadmed ja mõõtetulemuste üle arvestuse pidamise korraldus (arvestuse eest vastutav isik, tulemuste fikseerimise ja nende arvestusse kandmise aeg, jne)

7. võrguettevõtja kinnitus energia aktsiisivabastuse loa taotlemisele vahetult eelnenud kuni neljal järjestikusel majandusaastal ettevõtjale edastatud maagaasi koguse kohta (tuhandetes kuupmeetrites). Kinnitus esitatakse ka juhul, kui aktsiisivabastuse luba taotletakse järgmise 12 kuu prognoosandmete alusel

8. juhul, kui taotleja edastas seni maagaasi ka teistele tarbijatele, tuleb esitada teave sellest, kuidas on aktsiisivabastuse loa väljastamise järel tagatud soodusmääraga maksustatava maagaasi ainuisikuline tarbimine

Lisaks ülal loetletule on Maksu- ja Tolliametil õigus nõuda täiendavaid asjassepuutuvaid dokumente ja andmeid (nt arvepidamise eeskirja täiendamist jne).

Soovitame enne taotlemist hoolikalt tutvuda aktsiisisoodustuse tingimustega ning veenduda, kas ettevõtja üldse liigitub soodustuse saajate hulka. Seejärel tasuks kaaluda

saadava aktsiisibastuse saamiseks tehtavaid kulutusi, näiteks energijahtimissüsteemi vastavuse hindamine ja selle uuendamine, samuti vandeaudiitorilt aruannete tellimine. Enne dokumentide koostamist ja esitamist soovime hoolikalt tutvuda aktsiisibastuse loa taotlemise tingimustega ja dokumentidele esitatavate nõudmistega.

Dokumendid esitatakse Maksu- ja Tolliametile:

- e-post: emta@emta.ee
- kontakttelefonid: 676 4104, 676 4074

Dokumendid palume esitada elektrooniliselt kas e-postiga või infosüsteemis LUBA (kasutamiseks vajalik eelnevalt kasutajaõiguste tellimine e-MTA-s). Elektrooniliselt esitatavad dokumendid peavad olema MS Office ja/või AdobeReader (PDF) tarkvaraga töödeldavas formaadis ning need peab digitaalselt allkirjastama ettevõtte esindusõigust omav(ad) isik(ud), v.a vandeaudiitori allkirjastatavad aruanded.

Menetlustähtaeg on üldjuhul 30 päeva dokumentide ja andmete esitamisest. Menetlustähtaeg võib pikeneda näiteks juhul, kui esitatud on vaid osa kohustuslikest dokumentidest või kui esitatud dokumendid on puudulikud, mistõttu tuleb taotlejal esitada vajalikud lisaandmed ja parandused. Kui taotleja esitab dokumendid osade kaupa (sh ka ebakorrektselt vormistatud dokumentide parandused), hakkab tähtaeg kulgema viimasena esitatud dokumendi saabumisest.

4.2. Tagatis

Maksu- ja Tolliamet võib nõuda energia aktsiisibastuse luba omavalt intensiivse gaasitarbimisega ettevõtjalt tagatist soodusaktsiisimääraga tarbitavalt maagaasilt aktsiisi maksmise tagamiseks, kui on alust arvata, et maksukohustus võib suurenedä või jääda täitmata (tagatise määramist võivad põhjustada näiteks asjaolud, et ettevõtte on varasemalt toime pannud maksuseaduste rikkumisi).

Tekkida võiva või tekkinud maksukohustuse suurus arvutatakse ettevõtja eelmisel kuni neljal järjestikusel majandusaastal tarbitud maagaasi summaarselt koguselt või järgmisel 12 kalendrikuul tarbitava maagaasi summaarselt koguselt.

Tagatise saab esitada:

- Käendusena;
- deposiidina Maksu- ja Tolliameti kontole makstud tagatissummana;
- riigi kasuks seatud registerpandi või hüpoteegina.

Vaata lisaks:

- Tagatis (ATKEAS § 31)

4.3. Aktsiisivabastuse loa omaniku peamised kohustused

Energia aktsiisivabastuse loa väljastamisega kaasnevad selle omanikule mitmesugused kohustused, mille täitmata jätmine võib kaasa tuua loa kehtivuse ajutise peatamise või loa kehtetuks tunnistamise (vaata p 4.4) ning samuti ka maagaasilt aktsiisivahe tasumise kohustuse. Osasid kohustusi tuleb täita ka pärast loa kehtetuks tunnistamist.

Üldised kohustused:

1. Soodusaktsiisimääraga maksustatavat maagaasi tuleb kasutada ainuisikuliselt (maagaasi edastamine teistele isikutele on keelatud).
2. Tuleb pidada eraldi arvestust soodusaktsiisimääraga maksustatult soetatud ja kasutatud maagaasi koguse üle. Soodusaktsiisimääraga maksustatava maagaasi kogust tuleb mõõta kooskõlas ATKEAS-e nõuetega mõõtevahenditele, dokumenteerida mõõtmise tulemused ja pidada nende arvestust.
3. Teatada võrguettevõtjale soodusaktsiisimääraga maksustatava maagaasi soetamisel energia aktsiisivabastuse loa number ning esitada võrguettevõtjale andmed ühe kalendrikuu jooksul soodusaktsiisimääraga soetatud maagaasi koguse kohta hiljemalt järgneva kalendrikuu viiendaks päevaks.
4. Aktsiisivabastuse loa taotlemise aluseks olnud andmete muutumisel tuleb sellest Maksu- ja Tolliametit eelnevalt teavitada taasesitamist võimaldaval kujul ning kooskõlastada andmete muudatused.

Soodusaktsiisimääraga maksustatava maagaasi tarbimisega seotud kohustused: (sh ettevõttel, kelle luba on tunnistatud kehtetuks)

1. Alates selle majandusaasta lõppemisest, mille jooksul tarbiti soodusaktsiisimääraga maksustatavat maagaasi, tuleb hiljemalt 6 kuu möödumisel esitada Maksu- ja Tolliametile eelnenud ühe kuni nelja lõppenud järjestikuse majandusaasta kohta sõltumatu vandeaudiitori *põhjendatud kindlustunnet* väljendav aruanne, milles esitatakse järeltus
 - 1.1. gaasitarbimise intensiivsuse arvutamiseks kasutatavate alusandmete kohta;
 - 1.2. ettevõtja arvutatud gaasitarbimise intensiivsuse kohta vastavalt ATKEAS-s sätestatule;
 - 1.3. kas ettevõtja vastab / ei vasta raskustes ettevõtja definitsioonile Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 lõike 18 tähenduses.
2. Viivitamata tuleb teavitada Maksu- ja Tolliametit, kui aktsiisivabastuse loa kehtivuse ajal
 - 2.1. energijahtimissüsteem ei vasta enam standardile EVS-EN ISO 50001;

- 2.2. põhitegevusalaks või kõrvaltegevusalaks saab elektrienergia, gaasi, auru või konditsioneeritud õhuga varustamine (NACE jao D alajaotis 35).
3. Viivitamata tuleb teavitada võrguettevõtjat, kui aktsiisivabastuse loa kehtivus on peatatud või luba on tunnistatud kehtetuks.
4. Esitama Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile riigiabi andmisega seotud andmed (vaata riigiabi kohta punkt 5):
- 4.1. kalendriaasta vältel soodusaktsiisimääraga tarbitud maagaasi summaarne kogus (1000 m³-s) ning selle põhjal arvutatud riigiabi summa (tarbitud maagaasi kogus korrutatakse maagaasi tavaaktsiisimääraga ja soodusaktsiisimääraga vahega), andmed tuleb esitada alates selle majandusaasta lõppemisest, mille jooksul tarbiti soodusaktsiisimääraga maksustatavat maagaasi, hiljemalt järgneva aasta 1. veebruariks;
- 4.2. täiendavaid asjassepuutuvaid andmeid tulenevalt ministeeriumile riigiabi andmisega kaasnevatest kohustustest.

Vaata lisaks:

- Aktsiisivabastuse loa omaniku kohustused (ATKEAS § 69⁶)

4.4. Aktsiisivabastuse loa kehtivuse peatamine ja kehtetuks tunnistamine

Energia aktsiisivabastuse loa kehtivus on tähtajatu, kuid seda eeldusel, et luba omav ettevõtja täidab ATKEAS-s sätestatud aruandluskohustuse ja muud ATKEAS-s sätestatud nõuded. Seaduses ette nähtud asjaolude esinemisel võidakse aktsiisivabastuse loa kehtivus kas ajutiselt peatada või tunnistatakse luba lõplikult kehtetuks, mõlema tagajärjeks on ettevõttel soodusaktsiisimääraga maksustatava maagaasi soetamise ja/või tarbimise õiguse vastavalt ajutine või lõplik kadumine.

Loa kehtivuse ajutisest peatamisest või loa kehtetuks tunnistamisest peab ettevõtte viivitamata teavitama võrguettevõtjat.

Aktsiisivabastuse loa kehtivus võidakse peatada näiteks juhul, kui taotlemisel on esitatud valeandmeid või võltsitud dokumente või kui loa omanik on muutnud taotlemise aluseks olevaid andmeid ja neid rakendanud ilma Maksu- ja Tolliameti poolt aktsepteerimata. Loa kehtivus peatatakse kuni 60 päevaks või kuni rikkumise asjas otsuse jõustumiseni. Enne energia aktsiisivabastuse loa kehtivuse peatamise otsuse tegemist võib Maksu- ja Tolliamet rakendada sunniraha ATKEAS-e nõuete täitmiseks koostatud haldusakti täitmata jätmisel. Sunniraha ülemmäär on 3200 eurot, kui maksukorralduse seaduses ei ole sunniraha ülemmäära sätestatud.

Aktiisivabastuse luba võidakse tunnistada kehtetuks näiteks juhul, kui ettevõtja ei vasta enam intensiivse gaasitarbimisega ettevõtja tingimustele või kui ettevõtja jätab täitmata teatud kohustused, näiteks:

1. soodusmääraga maksustatavat maagaasi edastatakse teistele tarbijatele;
2. jäetakse tähtjaks esitamata ATKEAS-e nõuetele vastavad sõltumatu vandeaudiitori aruanded;
3. sõltumatu vandeaudiitor ei väljenda vajalikku põhjendatud kindlustunnet;
4. jäetakse täitmata kohustus, millega kaasneb soodusaktsiisimääraga tarbitud maagaasilt tavaaktsiisimäära (s.o aktsiisivahe) maksmise kohustus.

Vaata lisaks:

- Aktiisivabastuse loa kehtivuse peatamine ja kehtetuks tunnistamine (ATKEAS § 69⁵)

5. Riigiabi ja sellega seonduvad kohustused

Maagaasi maksustamine tavapärasest madalama aktsiisimääraga on riigiabi, millega kaasnevad riigiabi saajale (ehk soodusmääraga maksustatavat maagaasi tarbivale või tarbinud intensiivse gaasitarbimisega ettevõttele) teavitamise ja aruandlusega seotud kohustused.

Eeskätt peab riigiabi saav ettevõtte vastama riigiabi saamise tingimustele, näiteks ei tohi ettevõtte olla raskustes Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 lõike 18 tähenduses või ei tohi olla täitmata korraldust riigiabi tagasimaksmiseks, kui Euroopa Komisjoni varasema otsusega on riigiabi tunnistatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks ning ettevõtjale on selline korraldus esitatud.

Soodusmääraga maksustatavat maagaasi tarbinud intensiivse gaasitarbimisega ettevõtte peab iga-aastaselt andma Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile andmed kalendriaasta vältel soodusaktsiisimääraga tarbitud maagaasi summaarsest kogusest (1000 m³-s) ning selle põhjal ettevõtja arvatud riigiabi summast (tarbitud maagaasi kogus korrutatakse elektrienergia tavaaktsiisimäära ja soodusaktsiisimäära vahega).

Andmed soodusaktsiisimääraga maksustatud maagaasi tarbimisest ja sellega saadud riigiabist esitatakse soodusaktsiisimääraga maksustatud maagaasi tarbimise aastale järgneva aasta 1. veebruariks.

Samuti on tuleb aktsiisivabastuse luba omaval (või omanud) intensiivse gaasitarbimisega ettevõttel esitada Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile täiendavaid asjassepuutuvaid andmeid, mida ministeerium vajab tulenevalt riigiabi andmisega kaasnevatest kohustustest.

Andmed esitatakse ettevõtjalt otse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile. Ettevõtjale antud riigiabi kohta esitab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium andmed riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrile (RAR) ning riigiabiga seotud andmed on avalik teave.

Vaata lisaks:

- Riigiabi ja vähese tähtsusega abi registri (RAR) [avalik kasutajaliides](#)
- MKM kontaktisik riigiabiga seonduvate kohustuste täitmisel: Rein Vaks (625 6347, rein.vaks@mkm.ee)
- Maagaasi soodusaktsiisimäär ja riigiabi (ATKEAS § 66 lõiked 10³ ja 10⁴)
- Aktsiisivabastuse loa omaniku kohustused (ATKEAS § 69⁶)
- Euroopa Komisjoni [määrus \(EL\) nr 651/2014](#)
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi [veebileht](#)

6. Aktsiisimaksukohustus

Soodusaktsiisimääraga maksustatavat maagaasi tarbinud ettevõtjal võib teatud juhtudel tekkida maagaasilt täiendav aktsiisimaksukohustus maagaasi tavamäära ja soodusmäära vahe (s.o aktsiisivahe) ulatuses. Aktsiisimaksukohustus võib tekkida nii aktsiisivabastuse luba omaval ettevõttel kui ka ettevõttel, kes omas luba minevikus. Maksustamisperioodi pikkus sõltub muuhulgas ettevõtja gaasitarbimise intensiivsuse hindamisel aluseks võetavast hindamisperioodist (s.o eelnevad kuni neli järjestikust majandusaastat).

Aktsiisimaksukohustuse tekkimine

Üldreeglina tekib maagaasilt aktsiisivahe tasumise kohustus, kui jäetakse täitmata intensiivse gaasitarbimisega ettevõtja kohustused või kui langevad ära maagaasi soodusaktsiisimääraga tarbimise õigust andvad alused. Osad aktsiisivahe tasumise kohustust põhjustavad asjaolud toovad kaasa ka aktsiisivabastuse loa kehtivuse peatamise või selle kehtetuks tunnistamise.

Aktsiisivahe tasumise kohustus tekib näiteks juhul, kui:

1. ei peeta eraldi arvestust soodusaktsiisimääraga maksustatult soetatud ja kasutatud maagaasi koguse kohta;
2. ettevõtja ei kasuta soodusaktsiisimääraga maksustatavat maagaasi ainuisikuliselt (nt edastab kasutamiseks teisele tarbijale);
3. ettevõtja jätab tähtajaks esitamata sõltumatu vandeaudiitori põhjendatud kindlustunnet väljendava aruande;
4. ettevõtja esitab tähtaegselt sõltumatu vandeaudiitori põhjendatud kindlustunnet väljendava aruande, kuid:

- 4.1. selle kohaselt oli gaasitarbimise intensiivsus hindamisperioodil keskmiselt alla 13%;
- 4.2. audiitor ei väljenda põhjendatud kindlustunnet hindamisperioodil gaasitarbimise intensiivsuse arvutamiseks kasutatud alusandmete kohta;
- 4.3. audiitor ei väljenda põhjendatud kindlustunnet ettevõtja arvatud gaasitarbimise intensiivsuse kohta;
- 4.4. audiitor ei väljenda põhjendatud kindlustunnet ettevõtja mittevastavuses raskustes ettevõtja definitsioonile;
5. ettevõtja ei teavita Maksu- ja Tolliametit viivitamatult, kui loa kehtivuse ajal ei vasta ettevõtja energijuhtimissüsteem enam standardile EVS-EN ISO 50001 või ettevõtja põhitegevusalaks või kõrvaltegevusalaks saab NACE jao D alajaotisesse 35 „Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine“ kuuluv tegevus;
6. ettevõtja ei teavita võrguettevõtjat viivitamatult energia aktsiisivabastuse loa kehtivuse peatamisest või loa kehtetuks tunnistamisest;
7. ettevõtja jätab tähtaegselt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile esitamata riigiabi andmisega seotud andmed (iga-aastane aruanne või täiendavad andmed riigiabi andmisega kaasnevatest kohustustest).

Aktsiisimaksukohustuse arvutamine

Maksustamisperiood, mille kestel tarbitud maagaasilt tuleb tasuda aktsiisivahe, algab gaasitarbimise intensiivsuse hindamisperioodi algusest ning lõppeb aktsiisivahe tasumise kohustuse tekkimise päevaga. Juhul, kui sõltumatu vandeaudiitori põhjendatud kindlustunnet väljendava aruande kohaselt oli hindamisperioodil gaasitarbimise intensiivsus keskmiselt alla 13%, kuid 20 päeva jooksul selle asjaolu ilmnenemisest esitatakse sõltumatu vandeaudiitori aruanne prognoositud gaasitarbimise intensiivsuse kohta järgmisel 12 kuul ja see on vähemalt 13%, tekib maksukohustus ainult aluseks oleva hindamisperioodi kestel soodusmääraga tarbitud maagaasilt.

Tekkinud maksukohustus arvutatakse soodusaktsiisimääraga tarbitud maagaasi koguselt 1000 m³-s, mis korrutatakse tarbimise ajal kehtinud maagaasi tavaaktsiisimäära ja soodusaktsiisimäära vahega.

Deklareerimise ja tasumise kord

Aktsiisimaksukohustuse tekkimisel peab ettevõtja ise arvutama tasumisele kuuluva aktsiisisumma, eraldi teavitust või korraldust selle kohta Maksu- ja Tolliamet ettevõtjale ei saada.

Tekkinud aktsiisivahe maksmise kohustus tuleb ettevõtjal deklareerida energiatoote aktsiisideklaratsiooniga ning tasuda hiljemalt 30. päevaks alates maksukohustuse tekkimisest.

Vaata lisaks:

- Aktsiisimaksukohustuse tekkimine (ATKEAS § 24 lõiked 6⁸–6¹⁰ ja 6¹¹)
- Deklareerimise ja tasumise kord: (ATKEAS § 25 lg 2⁵)

Koostas: Peeter-Tanel Orro, aktsiiside talitus